

Heinz Scheible (bearb.)

Melanchthons Briefwechsel. Band 14. Personen O-R. Stuttgart-Bad Cannstatt: Verlag frommann-holzboog, 2020. 555 s. € 298.

Det er imponerende, at året efter at værket bind med personregistre L-N (bd. 13, se DTT 83. årg. s. 153) udkom, foreligger dette efterfølgende bind. Igen er det den mere end 90 årige nestor i Melanchthonforskningen og i værket *Melanchthons Briefwechsel*, som er hovedkraften. Det er naturligvis en stor hjælp for brugerne, at disse registerbind udkommer samtidig med selve udgivelsen af brevvækslingen. Alle personer, som forekommer der, bliver omtalt i disse personbind. Det gælder ikke kun de personer, som har skrevet til Melanchthon eller modtaget breve fra ham. Alle, som omtales i disse breve er nævnt i personbindene. Under de enkelte personnavne omtales deres biografi i store træk, deres kirkehistoriske eller teologiske indsats og eftervirkninger, og – hvilket er særligt betydningsfuldt – den vigtigste forskningslitteratur om dem. Der er her samlet en fylde af oplysninger, præcist og “neutralt” meddelt. Litteraturoplysningerne er ført helt op til bindets udgivelsesår.

Længden af de enkelte artikler afspejler personens teologihistoriske betydning. Nürnbergs reformator og ophavsmand til en af de store lærestridigheder i 1550'erne Andreas Osiander får fx ikke færre end 9 spalter, skrevet med små typer (82-87). Den kendte humanist Johannes Reuchlin, som ændrede den 12-årige Philipp Schwartzerdts navn til det græske Melanchthon, og som fik stor betydning for hans tidlige studier, beskrives over 8 spalter (441-447). Personer, som blot nævnes en enkelt gang i brevvækslingen, biograferes også omhyggeligt. Det gælder blandt mange andre Martin Reinhard (425), som vi også i Danmark fik fornøjelsen af, idet Christian d. 2. indkaldte ham fra Wittenberg til at være prædikant ved Skt. Nicolaj kirke i København i 1520. Det skete samtidig med, at Karlstadt på kongens opfordring også kom til København. Det viste sig dog hurtigt at være en misforståelse. Begge mænds ophold blev aldeles kortvarigt. Andre biograferede af betydning for den danske kirkehistorie er Elisabeth, Christian d. 2.'s dronning (side 97-98), Hieronymus Osius 87-88), som Christian d. 3. udnævnte til *poeta laureatus*, Peder Oxe (side 127-128), brødrene Niels og Peder Palladius (side 135-136) og Georg Röer (side 500-503). Det kan endelig være nyttigt at huske, at man har samlet fyrstelige personer under de lande, hvor de hører hjemme. Det betyder fx, at man under Det osmanniske Rige har biograferet alle de relevante sultaner og deres slægtninge (side 88-94), og under Det østrigske Rige er samlet omtalen af alle de i brevvækslingen optrædende fyrstelige personer. På samme vis gælder det territorier som bl.a. Pfalz, Polen, Pommern.

Martin Schwarz Lausten